

Manshoge mosterd

Her en der in de bermen van Leiderdorp, daar waar kort geleden in de grond is gewoeld, bloeien nu planten met vele trossen gele bloemetjes. Ze hebben sterk vertakte stelen en kunnen manshoog worden. Soms staan ze alleen, soms met honderden bij elkaar, zoals tussen de 2 molens in de Munnikpolder.

De bijen zijn dankbaar voor ons gegraaf: de geurende bloemen zitten vol nectar. Als we de berm een aantal jaren met rust laten, verdringen andere planten deze pioniersoort.

De bloemen hebben 4 gele kroonblaadjes en 4 gele kelkblaadjes. Deze plant behoort tot de groep van kruisbloemen. Alle kruisbloemen hebben als vrucht een hauw: 2 vruchtkleppen met een vliezig tussenschot. Deze plant heeft een tot 2,5 cm lange en tot 3 mm brede hauw.

Hoe deze plant heet kunt u zelf uitvinden. Pluk wat bloemknoppen of haal wat zaden uit de hauw en kauw er op. Na een paar seconden, als ze goed in contact zijn gekomen met speeksel, wordt de smaak duidelijk: mosterd! De plant heet dan ook Zwarte mosterd. Het "zwart" slaat op de rijpe zaden, die zijn donker.

Mosterdzaden bevatten veel olie. Aan gemalen zaden wordt zure wei of azijn toegevoegd. Dit mengsel rijpt tot lekkere mosterd.

Zwarte mosterd werd tot halverwege vorige eeuw geteeld voor het maken van mosterd. Van andere mosterdsoorten bleken de zaden echter mechanisch te oogsten, van de zwarte niet. Die teelt verdween dus. Tegenwoordig is men in Groningen toch weer op kleine schaal met deze teelt begonnen.

Nu worden de zaden ook gebruikt voor kiemgroente: mosterdkers. Ook bij mosterdkers proef je de pittige mosterdsmaak. Heerlijk! En het is eenvoudig zelf op te kweken.

Zwarte mosterd is een van de plantensoorten die behoort tot het geslacht Kool. Rupsen van de vlinder Koolwitje eten graag kool. Dat bevat de plant geenszins. Als de vlinder haar eitjes op de plant legt ontwikkelt die een stof waardoor de rupsen slechter groeien. Als de rupsen beginnen te eten produceert de plant ook nog een geur die sluipwespen, parasieten van de rupsen, lokken. Resultaat: minder vraat. Als de rupsen overlopen naar een plant waarop geen eitjes zijn gelegd gebeurt dit niet.

In Nederland kennen we meer geelbloeiende kruisbloemen, zoals Koolzaad en Raapzaad. Ze lijken alle op elkaar. Je kan Zwarte mosterd gemakkelijk herkennen doordat die als enige de hauwen tegen de stengel aandrukt. Mocht je ook 5 andere algemene geelbloeiende kruisbloemen willen herkennen kijk eens op deze website: <https://www.floron.nl/Portals/1/Downloads/insteekkaart-kruisbloemigen.pdf>.

Ook de bijbel helpt je verder: de groei-kracht en vruchtbaarheid van deze plant wordt daar vermeld. Het kleine mosterdzaadje groeit in een paar maanden uit tot een heel grote plant met enorm veel zaad. Dus: als je een hoge geelbloeiende kruisbloem tegenkomt is het bijna zeker Zwarte mosterd!